

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticorꝝ Specvlꝝ**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

De blasphemia cauenda. cap.xix.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

a Prouerb. 22.

mine. Et Salomon^a: Noli manere cum homine in do: ne forte eius vias discas, & sumas laqueum tuum. Quod & ipsum Apostolum fecisse inuenimus hoc quod scribit ad Timotheum, dicens^b: Alexāderius multa mihi mala ostendit, quem & tu deuita. Nihil enim restitit nostris sermonibus. Præter huiusmodi necessitates, quicumque dicit aliquid aduersus alium, vel derogat ei, vel obtrectet, istud est detrahere, et vera videantur quæ dicit. Qui ergo detrahit fratrem, audit detrahentem, & patitur, excommunicari debet. scriptum est: Noli libenter audire detrahentem, ne eradiceris. Hæc Basilius.

Detractio, quæ scriptis fit, quo modo puniēda.

*c. c. qui in alterius, 5. q. 1.
d. Cæci, Eliberr. cap. 52. c. c. si qui, 5. q. 1.
e. l.onica. C. de famos libell.*

Cæterum, quia honestas personæ læditur non tantum verbis, verum etiam scriptis, sciendum ab Adriano sancitum esse: Qui in alterius famam publicè scripserit, aut verba contumeliosa confinxerit, & repertus, si eam non probauerit, flagelletur, & qui eam pertraxerit, rumpat, si non vult auctoris facti causam interire. Si qui verò inuēti fuerint famosos libellos in scriptis ponere, illi ex decreto concilij Elibertani summa pena puniantur. De iure autem ciuili^e: si quis famosum libellum, siue domi, siue in publico, siue in quo etiam ignorans repererit, aut corrumpat prius, quam alicuius innotescat, aut nulli confiteatur inuentum. Si verò nonnulli eisdem chartulas, vel corruperit, vel igne consumerit, sed vim earum manifestauerit, sciat se quasi auctorem iusmodi delicti capitali sententiæ subiungendum. Si quis deuotionis suæ, aut salutis publicæ custodiam, vel nomen suum profiteatur, & quæ per famosum libellum persequenda putauerit, ore proprio edicat: ita ut vlla trepidatione accedat, sciens quidem, quod libellum in manu suam, aut in manu aliorum, laudem suam, & præmium consequetur. Sin verò inuētiorem libellum alterius opinionem non lædat.

De blasphemia cauenda. CAP. XIX.

Quia honestas in sermone requisita non violatur verbis iniuriosis hominibus dictis, quorum præcipuis nonnulla diximus, & c.

& illis, quæ Deo, eiusve Sanctis dicuntur: de hisce nunc agere instituiamus. Lege diuina olim in veteri Testamento cõstitutum erat: Qui maledixerit patri suo, vel matri, morte moriatur. Sed hæc lex, vt D. Chryso- stomus inquit^b, proposita est, cum nõdum optimæ vitæ di- ligentia exigebatur; cum adhuc religio introducebatur; cum adhuc essent puerilia præcepta, lac pedagogus, lu- cerna figura, & vmbra. Quid igitur nos dicemus nunc, qui sub tanta gratia, in tanta rerum veritate, in tanta scientia, quando non tantum patri, & matri, sed & ipsi omnium Deo maledicatur? Quibus illi excipiendi pœnis? Quod illis irrogandum supplicium tanto scelere dignũ? Quis igneus ille fluuius? quis immortalis vermis? quæ externæ tenebræ? quæ vincula? quis stridor? qui fletus de- bentur? Omnia tormẽta, & quæ sunt, & quæ futura sunt, inferiora sunt, quàm meretur anima sic malè affecta, in- quæ id flagitij deducta. Neque enim est peccatum aliud hoc grauius, neque huic simile aliud. Quippe aggrauatio est peccatorum, & omnia confundit, intolerabileq; sup- plicium, & pœnam absque venia meretur.

Porrò cum variis diuersiq; modis blasphemia com- mittatur, operæpretium fuerit præcipuos hic recensere, ne quis vltro in quempiam eorum incidat. Primò, attri- buendo Deo, quod ei non conuenit, vt cum dicitur, quod malè, vel iniuste quippiam facit, vel quod alio modo agere deberet, aut aliquid aliud huiusmodi. Secundò, negando quod ei cõuenit, scilicet, misericordiam, omni- potentiam, gubernationem, dicẽdo: Deus non curat nos, vel: Deus hoc non posset facere. Tertiò, quãdo attribui- tur creaturæ, quod soli Deo conuenit. Vt si diceretur, quod diabolus sit omnipotens, aut, quod fatum regat omnia, aut quid aliud simile. Quartò, imprecando Deo malum aliquod, vt, maledictus sit Deus, veniat Deo hoc, vel illud, & similia. Quintò, affirmando, vel negando, vel detestando, seu imprecãdo prædicto modo in sanctis Dei, in quibus ipse & contemnitur, & honoratur. Sextò, si Deo, vel Sanctis eius attribuat quidem aliquid ve- rum, sed tamen inhonestum, cum irreuerentia magna, vel attribuendo aliquid verum, & honestum, sed tamen irreuerenter. Septimò, cum contemnitur Dei verbum,

a Exod. 21.

b serm. 2. de prouid.

Cum nõ sit pec- catum grauius blasphemia, in- tolerabile supplicium me- retur.

Quibus modis committatur blasphemia.

c Syluſt. in sum. in verb. blasphemia. ec Viguer. in in- stitut. ad Chri- stia. Th. col. tit. de virt. fid.

& pro nihilo ducitur, vel cum Christi infamatur eum
 gelium^a. Octauo, ille, qui sacris canonibus derogat,
 & Damasus Papa declarauit^b; Violatores canonu
 luntariè, grauitè à sanctis Patribus iudicantur: & à sa
 cto Spiritu, instinctu cuius ac dono dicati sunt, damna
 tur, quoniam blasphemare Spiritu sanctum non inco
 grue videntur, qui contra eosdem sacros canones, in
 necessitate compulsi, sed libenter, vt præmissum est, in
 quid aut proteruè agunt, aut loqui præsumunt, aut factu
 volentibus sponte consentiunt. Talis enim præsumptio
 manifestè vnum genus est blasphemantium Spiritum
 sanctum, quia, vt iam prælibatum est, contra eum agere
 cuius nutu, & gratia sancti canones editi sunt. Vnde
 Adrianus Papa^c: Generali, inquit, decreto censemus
 constituimus, vt execrandum anathema sit, & velut
 uaricator fidei Catholicæ semper apud Deu reus ex
 quicumque Regum, seu Episcoporum, vel potentiorum
 deinceps Romanorum Pontificum decretorum censu
 in quoquam crediderit, vel permiserit violandam.
 Agatho Papa^d: Sic omnes, inquit, sanctiones Apostolicæ
 sedis accipiendæ sunt, tanquam ipsius diuina voce præ
 firmatæ. Et Stephanus Papa^e: Quia in speculū, & exem
 plum sanctæ Romana Ecclesiæ (cui nos Christus præ
 voluit) præposita est, ab omnibus quicquid statuit, quod
 quid ordinat perpetuò, & irrefragabiliter obseruandum
 est. Item Gregorius Papa^f: Nulli, inquit, fas est, vel vel
 vel posse transgredi Apostolicæ sedis præcepta, nec
 stræ dispositionis ministeriū, quod vestram sequi oportet
 charitatem. Sit ergo ruinæ suæ dolore prostratus
 quisquis Apostolicis voluerit contraire decretis, nec
 cum deinceps inter sacerdotes habeat, sed exors à sancto
 fiat ministerio, nec de eius iudicio quisquam postea
 ram habeat, quoniam iam damnatus à sancta & Apo
 stolica Ecclesiæ sua inobedientia, atque præsumptione
 quoquam esse non dubitetur; quia maioris excommu
 nicationis deiectione est abijciendus, cui sanctæ Ecclesiæ
 cōmissa fuerit disciplina: quia non solum præfata sanctæ
 Ecclesiæ iussionibus parere debuit, sed etiā aliis ne præ
 terirent insinuare. Sitque alienus à diuinis, & pontifici
 libus officiis, qui noluerit præceptis Apostolicis obtem
 perare.

^a c. cum caput.

32. q. 5.

^b c. violatores.

25. q. 1.

In Spiritu san-

ctum blasphemat,

qui sacros

canones violat.

^c in c. generali.

25. q. 4.

Decreta ponti-

ficum diligenter

obseruanda esse.

^d c. sic omnes.

dist. 19.

^e c. enimvero.

dist. 19.

^f c. nulli fas est.

dist. 19.

perare. Et idem alibi generalius loquens^a: Hac, inquit, consona sanctis Patribus de finitione sancimus, vt qui sacris obedire canonibus nescit, nec sacris ministrare altaribus, nec communionem capere sit dignus.

Verum ne quis putet prædicta Pontificum decreta intelligenda esse de illis, quæ fidei sunt, obseruari ab omnibus debere, (licet tamen generaliter loquantur) quid à Damaso Papa hac de re rescriptū sit, audiatur^b: Omnia decretalia cunctorum prædecessorum nostrorum constituta, quæ de ecclesiasticis ordinibus, & canonum sunt promulgata disciplinis, ita ab omnibus Episcopis, ac sacerdotibus generaliter custodiri debere mandamus, vt si quid in illa commiserint, veniam sibi honoris deinceps nouerint denegari. Et D. Gregorius c: Iustitia, inquit, ac rationis ordo suadet, vt qui a successoribus sua madata seruari desiderant, decessoris sui procul dubio voluntatē, & statuta custodiāt^d. Item in concilio quodam, cui Carolus Magnus Imperator interfuit, constitutum & declaratum legitur: In memoriam B. Petri Apostoli honoremus sanctam Romanam Ecclesiam, & Apostolicam sedem, vt quæ nobis sacerdotalis mater est dignitatis, ecclesiasticæ esse debeat magistra rationis. Quare seruanda est cum mansuetudine humilitas, & licet vix ferendum ab illa sancta sede imponatur iugum, tamen feramus, & pia deuotione toleremus.^e

Anne autem huius nostri deplorandi temporis clerici SS. Tridentinæ Synodi, & Pontificum canones, & decreta obseruare recusantes, aut illa violantes blasphemi sint dicendi, & censendi, aliorum prudentiorum esto iudicium. Interim hoc nobis persuasissimum habemus, si clerici prædictæ Synodi, & piorum Pontificum decreta diligenter, & studiosè obseruassent, nos nunquam visuros fuisse tantam ecclesiarum prophanationem, spoliationem, & deuastationem. In lege veteri constitutum legitur^f: Qui blasphemaerit nomen Domini morte moriatur, lapidibus obruet eum omnis multitudo populi, siue ille cuius, siue peregrinus fuerit. Angelus Domini percussit in castris Sennacherib Regis Assyriorum centum octoginta quinque millia, ob ipsius, & suorum blasphemiam, reuersusq; est cum ignominia in terrâ suam.

F iij Cumque

^a epist. 7. lib. 2.
et in c. hac consona. 25. q. 2.

Omnia decreta Pontificū quæliacumq; sint, obseruanda esse. b. c. omnia. 25. q. 2.

c. epist. 112. lib. 5.

d. c. iustitia. 25. q. 2.

e. c. in memoriam. dist. 19.

f. Ierem. 24. cap. Lex Dei contra blasphematores. Vltio divina in blasphematores.

Cumque ingressus esset domū Dei sui Nefrach, filij
qui egressi fuerunt de vtero eius, interfecerunt eum
dio. Ob blasphemiam quoque Nicanoris ducis
ipse, & triginta quinque millia suorum militum profu-
sunt, & lingua ipsius Nicanoris blasphemi, & impij
cisa est, & particulatim auibus data.

4. Reg. 19 c.
2. Paralip.
cap. 32.
2. Malach. 15

*c in nouell. tit.
ut qui contra
nat. constituit,
77.
Iustiniani Im-
peratoris contra
iurantes, et bla-
sphemantes con-
stitutio.*

*Propter bla-
sphemias &
iuramenta, que
à Deo mittan-
tur plaga.*

*Qua poena af-
ficiendi sent bla-
sphemij, & iu-
rantes per Deū.*

Hinc Iustinianus Imperator contra iurantes, & bla-
sphemantes legem tulit, his verbis: Quia quidam bla-
sphema, & execrabilia etiam verba, & iuramenta
Deo proferunt, Deum prouocantes ad iracundiam, et
similiter & hos admonemus, vt tam execrabilibus ver-
bis & item per capillum & caput adiurationibus, &
genus alijs verbis abstineant. Nam si conuitia homin-
ibus ingesta, saltem inulta non relinquuntur: multo magis
qui diuinum numen conuitiis incescit, dignus est, ut
supplicium sustineat. Propterea igitur omnes huiusmodi
cohortamur, vt prefatis delictis abstineant, & Dei timo-
rem in animum sumant, & eos, qui honeste vitam tran-
gunt, imitentur. Propter huiusmodi enim delicta, & ho-
mes, & terramotus, & pestilentia oboriuntur. Atque hoc
genus hominum propterea vt memoratis illicitis actio-
nibus abstineant, admonemus; ne suas ipsorum animas
conijciant in interitum. Nam si post hanc nostram com-
monitionem iisdem inharere delictis aliqui deprehenduntur,
principio quidem indignos se præbent Dei ergo
homines amore, deinde legitimas etiam sustinebunt po-
enas. Dedimus enim gloriosissimæ huius urbis Præfecto
negotium, vt eos, qui post hanc nostram admonitionem
prædictis illicitis, & impijs actionibus inharere non do-
bitauerint, & comprehendat, & ultimo submittat sup-
plicio: ne quando ex talium peccatorum contemptu, per
tam impia facinora inueniatur, ita ipsa hæc ciuitas, quam
tota ciuitas, & respublica sustinere iniuriam. Siquidem
& si post hanc nostram cohortationem aliqui tales inue-
nientes, eos occulauerint, eosimiliter & ipsi à Domino
Deo condemnabuntur. Sed & ipse gloriosiss. Præfectus
si quos tale aliquid delinquere deprehenderit, neque illa
secundum leges nostras vindictam induxerit, principio
quidem Dei iudicio obnoxius erit, deinde verò etiam à
nobis indignationem excipiet.

Pius

Pius verò Papa, & martyr sanxit^a: Si quis per capillū Dei, vel caput iurauerit, vel alio modo blasphemia cōtra Deum vsus fuerit, si in ecclesiastico ordine est, deponatur; si laicus, anathematizetur. Et si quis per creaturas iurauerit, acerrimè castigetur, & iuxta id quod Synodus dijudicauerit, pœniteat. Si quis autem talem hominem non manifestauerit, non est dubium, quin diuina cōdemnatione similiter coërceatur. Et si Episcopus ista emendare neglexerit, acerrimè corripatur.

D. verò Ioannes Chrysostrōmus^b: Postquam, inquit, de blasphemia nobis verba nunc facta sunt, nam vos omnes petere volo retributionem pro concione hac atq; sermone, vt in ciuitate blasphemantes mihi castigetis: & si quempiam in biuio & foro Deum blasphemantem audieris, accede, increpa, & si verbera infligere oporteat, ne recuses. Ipsius faciem alapa percute, contere os ipsius, percussione manum tuam sanctifica. Et, si ylli accusauerint, & si in carcerem traxerint, sequere: & si pœnas iudex pro tribunali reposituerit, dic cum libertate, quod angelorum Regem blasphemauit. Si enim Regem terræ blasphemantes puniri oportet, multò magis illum contumelia afficientes. Commune crimen est, publica iniuria, cuique licet accusare volenti. Discant & Iudæi, & Gentiles, quod ciuitatis saluatores sint Christiani, & curatores, & pœsides, & magistri, & idē discant dissoluti, & peruersi, quod & Dei seruos ipsos timere oportet: vt & si quid tale loqui aliquando eligant, sese vndique circumspectant, vt umbras timeant, anxiatēs ne forte Christianus audiens insiliat, & vehementius puniat. Non audisti, quid Ioannes fecerit? tyrannum vidit hominem nuptiarum leges subuertentem, & cum fiducia in medio fori dicit: Non licet tibi habere vxorem Philippi fratris tui. Ego autem non ad tyrannum te duxi, neque ad iudicem, neque pro nuptiis temerariis, neque pro seruis contumelia affectis: sed pro furore in Deum, æqualē castigare depono. Ergò si tibi dixissem: Reges, vel iudices prauaricantes puni, vel corrige, nō me insanire dixisses? Et quidem Ioannes hoc fecit. Ita non est supra nos id. Nunc verò saltem conseruum, vel æqualem corrige, & si mori opus sit, castigare fratrem ne torpeas. Martyrium tibi

^a c. si quis per capillū. 22. q. 1. Dicit papa primus contra blasphemantes constitutio.

^b Hom. 1. ad Antioch.

Blasphemantes à quouis Christiano castigari, increpari, et verberari oportet.

^c Mar. 6. Luc. 3. Causa martyrij sancti Ioannis Baptistæ.

Etsi mori opus sit, corrigere fratrem ne desinas.

Ob fratris correctionem mortuus, martyr est.

A fraterna correptione excusare nos non possumus.

Mali per negligentiam bonorum sepe pereunt, et labuntur.

Blasphemus est asinus.

tibi hoc, quandoquidem & Ioannes martyr fuit, & sacrificare iussus fuit, neque idolum adorare, sed periculis legibus temeratis caput depofuit. Et tu igitur veritate usque ad mortem contende, & Deus pugnet pro te. Nec mihi illud dicas frigidum verbum: quare mihi cura est? Cum ipso commune habeo nihil. Cum diabolo solo commune nihil habemus, cum omnibus autem hominibus multa habemus communia. Eiusdem enim nobiscum naturæ participes sunt, eandem habitant terram, eisdemque aluntur nutrimentis; eundem habitant Dominum; eisdem ceperunt leges; ad eadem nobis bona inuitantur. Ne igitur dicamus, quod nihil amplius vel commune cum ipsis habeamus. Satanica est ista diabolica inhumanitas. Ne igitur hæc dicamus, sed congruam fratribus curam exhibeamus. Ego autem cum omni polliceor diligentia, & vobis omnibus pro deo, quod si vos omnes hic præsentem civitatem tantum salutem curare volueritis, breui tota nobis rigetur. Atqui non minima civitatis pars est hic, multitudinem minima, sed pietate summa. Dispensemus salutem fratrum nostrorum. Sufficit vnus homo fidei succensus totum corrigere populum. Cum verò vnus tantum, neque duo, vel tres, sed tanta sit multitudo, quæ negligentiam curam possit attingere, non accedat, sed per torporem vestrum, non per impotentiam vestram, res pereunt, & labuntur. Valde enim absurdum, pugnam quidem in foro videamus, non accedere, & pugnantem conciliare? quid verò dico pugnam? Cum vnus cecidisse viderimus, omnes manum porrigere, pariter erigere studemus: fratrum verò pereuntiam curam habemus nullam. Asinus est blasphemus, asinus pondus non ferens, cecidit; accede, excita, & per verbum & per facta, & per lenitatem, & vehementiam variam medicina. Et si sic nostra disponamus, & proximorum salutem suscipiamus, citò & illis ipsis correctionem mittentibus desiderabiles erimus, & quod omnibus magis ius est, repositis fruamur bonis, gratia, & benignitate Domini nostri IESU Christi; per quem, & cum eo Deo, & Patri cum sancto Spiritu gloria, potestas, honor, nunc & semper, & in secula seculorum. Amen.

Et ibi

Et idem alibi: Aliam à vobis tunc mercedem exegi. Fortè nobis & meministis. Quæ verò erat merces? ciuitatis blasphematores punire, & castigare Deum contumelia afficientes, & impios cohibere. Non ex me ipso talia me dixisse arbitror, sed Deum talia prouidentem in mentem nostram verba misisse. Si enim talia ausos punissemus, non talia nunc accidissent, quæ acciderunt. Quanto melius erat, si periclitari oportebat ipsos castigantes, & corrigentes aliquid pertulisse, quod & martyrij coronam nobis attulisset, quàm nunc formidare, & tremere, & ex illorum petulantia mortem expectare? Ecce paruum crimen commissum est, & culpa communis efficitur. Ecce propter illos nunc omnes pauescimus, & ab illis patratorem pœnas ipsi sustinemus. Si autem prouidentes ipsos ex vrbe expulsemus, & correxissemus, & ægrotum curassemus membrum, non presentem timeremus pauorem. Noui quod ciuitatis mores à maioribus ingenui sunt. Sed peregrini quidam & promiscui homines scelesti, & perniciosi, & de sua desperantes salute, ausi sunt, quæ patrata sunt. Propterea clamare, & contristari non destiti: Blasphemantium furorem puniamus; ipsorum mentem castigemus; ipsorum salutem prouideamus; & si hoc facientes mori oporteat, magnum nobis hoc adferet lucrum, ne communem Dominum contumeliis affici negligamus. Magnum ciuitati malum pariet talia despiciere. Hæc prædicebam, hæc nunc acciderunt, torporis illius pœnas pendimus. Deum contumelia affectum despexistis: Ecce permisit Regem contumelia affici, & de extremis periculum omnibus impendere, vt in hoc timore illius negligentia pœnas demus. Num igitur frustra, num temerè prædicebam, & continuè vestram charitatem interpellabam? Sed tamen nihil amplius factum est. Sed fiat nunc, & à præsentis calamitate castigati inordinatum illorum furorem cohibeamus; obstruamus ipsorum ora, tanquam fontes mortiferos concludamus: & in contrarium mutemus, & penitus euanescent mala, quæ ciuitatem comprehenderunt. Non est theatrum Ecclesia, vt ad delectationem audiamus. Adiutos hinc recedere oportet, lucratos quicquam amplius, & magnum: sic rece-

a Hom. 2. ad Anioch.

Si blasphemii puniti fuissent, non talia hoc etiam tempore accidisset, quæ acciderunt. Martyres sunt, qui ob correctionem malorum moriuntur.

Blasphemios impios relinquere magnum malum patriæ parit.

Blasphemorum castigatione placatur Deus ad auferendum mala.

sic recedere expedit, quoniam temerè, & frustra pro-
 ciscimur, si ad tempus refrigerati, sic recesserimus va-
 & dictorum vtilitate inanes facti. Quæ mihi horum
 suum vtilitas, quæ laudum, & tumultu? Laus me-
 per opera vos omnia, quæ dicuntur, exhibere. Tunc
 foelix habendus & beatus, non quando suscipiatis,
 quando omni cum alacritate faciatis, quæcumque a
 bis audieritis. Quisque proximum corrigat; adhibe-
 enim alter alterum, inquit; Nisi enim hoc faciamus
 quocumque commissa præuaricatio commune quod
 & intolerabile damnum ciuitati afferet. Ecce nihil se
 se conscij non minus his, qui peccauerunt territi sumus
 & contremiscimus, ne omnes Imperatoris ira corrip-
 Nec enim nobis in excusationem dicere sufficit: non
 eram, non conscius eram, commissis non communis
 Ob hoc igitur, inquit, punieris; & vltimam pendes
 nam, quia non adfuiti, nec prohibuisti, neque cohibe-
 tumultuantes, neque pro Regis honore periclitatus
 Non patris participasti? Laudo hoc, & accepto. Sed
 que facta prohibuisti; hoc accusatione dignum. Hæc
 de Deo verba audiamus quando cum silentio & contumelias,
 & iniurias in ipsum commissas patimur. Quoniam
 & is, qui talentum illud fodit, non pro reatibus
 tunc accusabatur; integrum enim depositum reddidit
 sed quoniam ipsum non multiplicauit, quoniam non
 stigauit ceteros, quoniam argentum ad numularios non
 detulit, non increpuit, non correxit proximos peccato-
 res inordinatos, idcirco absque misericordia, in illas
 tolerabiles pœnas mittebatur. Sed si non antea, quoniam
 nunc saltem quidem hanc facietis correctione, & Deum
 contumelia affici non negligetis, satis credo, Possunt
 enim, quæ acciderunt, licet nemo sit, qui admoneat, &
 insensatos deinceps propriâ asserere salutem per suadere.

Quomodo blasphemia nunc puniri debeat.

C A P. X X.

PORRÒ, cum antiqua supradicta Pontificum de-
 creta in defuetudinem abiissent, & iam plurima
 Ecclesiam Dei irrepsissent mala, ac blasphemata
 lingua impunè peccaret, quos Hostiensis Iudæis deterre-

*Quisq; proxi-
mum corrigat.*

*Similis et nunc
à catholicis au-
ditur excusa-
tio.*